

TORONTAI

Ára	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obiliteva (Zapolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára
1	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	1
Din	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek		Hirdetések díjazás szerint	Din
			Megjelenik naponta délben	

Speyer bankár a magyar kölcsönről.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 3.

Az „United Presse” munkatársa felkereste Speyer közismert amerikai bankárt, aki a magyar kölcsönről a következőket mondotta:

Bizom a magyar kölcsön gyors jegyzésében. Ennek annál is inkább van nagy jelentősége, mert előmozdítja a német kölcsön sikerét is. Magyarország — mondotta — Közép- és Kelet-Európa kulcsa, szükséges és fontos tehát mielőbbi rekonstrukciója.

London, jul. 3.

Baring testvérek, Rotschild fia és Schröder-cég nagyobb összegeket jegyeztek.

Róma, jul. 3.

A kölcsönt háromszáznegyvenezer egyenkint négyszázhatvan líra névértékű kötelezvényformájában, összesen százhatven millió líra értékben július tizedikén bocsájtják ki. A kölcsönre hét százalék a kamat.

Budapest, jul. 3.

Holnap megállapítják a kölcsön belföldi jegyzésének a feltételeit. Ugy tervezik, hogy a kibocsájtási árfolyama nyolcvannyal arányos lesz, kamatlába pedig hét százalékos. Törlesztése 1944-ig tartana.

London, jul. 3.

A magyar kölcsön tulajdonsága csupán Londonban haladja meg a száz százalékot. Semmiféle bankkal összekötésben nem álló angol kistőkésék ötfontos jegzéseiket fontjegyekben, ajánlott levelekben küldözgették a jegyzőhelyekre.

Az amerikai demokratáknak még mindig nincs elnökük

— A „Torontál” tudósítójától. —

Newyork, jul. 3.

A demokrata konvent negyvenkettedik elnöklő ülése is eredménytelenül végződött. Adso ötszáz-három szavazattal előtérben áll. Dawes és Hierrri mindent elkövetnek a győzelem érdekében. Mac Adosék eddigéle egy és egy negyed millió dollárt fordítottak választási költségekre. A szokásos fogadások is nagy számban folynak és végösszegek meghaladják az egy millió dollárt.

Nincstty Párisba megy.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 3.

Politikai körökből hírlik, hogy Nincstty Momesiló külügyminiszter a prágai kisenként konferencia befejezése után Párisba utazik, ahol Heriottal fog találkozni.

Okt. 26-ig kiírják a választásokat.

A demokrata-párt a nacionalista szervezetek felosztatását kéri. — Ujabb kihallgatások a királynál. — A rekonstruált kormány egyuttal választási kabinet.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 3.

Pasity miniszterelnök blédi utjának eredményéről a mai nap folyamán sem érkeztek megbízható, pozitív forrásból eredő hírek. Még mindig kétséges, hogy Pasity felvette-e a kérdést a király előtt, a választások kiírásáról.

Politikai körökben holnap vagy holnaputánra várják a miniszterelnök visszatérését — csak ekkorra esedékes a döntő fordulat a politikai helyzet kialakulásában. Bármint lesz is, beavatott helyen bizonyosra veszik, hogy a választásokat legkésőbb október 26-ig feltétlenül kiírják. A koalíciós pártok körében ugyanis az a meggyőződés, hogy a Ház felosztatásáról szóló királyi ukáz legkésőbb július 26-a körül megjelenik, ebben az esetben a jelzett határidőben lefolytatják az országgyűlési választásokat, mivel a választói törvény értelmében a szükséges időköz három hónap.

Még mindig kísért a rekonstrukció.

A parlamenti klubokban ma is a rekonstruált kormány volt a beszéd fő tárgya, melyről azt állították, hogy ez a kabinet fogja kiírni egyuttal a választásokat is. Az elhangzott kombinációk szerint a jelenlegi kormányból kiesne Janity és Kojity miniszter, azonkívül Pesity Petar távozását is emlegetik. Egyesek szerint a felsoroltakon kívül esedékesé vált Szimonovity agrár- és Vukicsivity posta- és táviratügyi miniszter lekötése is, akik már rövid időn belül kiválnak a kormányból.

Ezek a hírek csak a közeli napokban nyerhetnek megerősítést, amikorra visszatér Pasity Nikola miniszterelnök.

Drinkovity és Zserjav a királynál.

Korosec kihallgatása után a király táviratlag Blédbe hivta

Roboz testvérek ügyében szeptemberben lesz a tárgyalás. Budapestről jelentik: Roboz Imre és Roboz Béla hírlapírók ellen, akik a román megszálláskor „Pesti Élet” című nemzetgyalázó lapot szerkesztettek és később a külföldön is magyarellenes szereplést folytattak, elkészült a vádirat, amely hűtlenséggel, lázadással, felség sértéssel, az állam

Drinkovity Máté horvát képviselőt, aki több óra hosszat vendége volt a szuhogori kastélyban. Drinkovityon kívüli kihallgatáson fogadta Zserjav volt szociálpolitikai minisztert, független demokrata-párti képviselőt és Cseba beogradi csehszlovák követet, aki hat heti szabadságra Prágába készült utazni.

A demokrata-párt — a belügyminiszter ellen.

A demokrata-párt főbizottsága ma délután ülést tartott a parlamenti klubhelyiségben, amelyen megvitatta a politikai helyzetet és meg tárgyalta a népgyűléseken történt incidenseket. A főbizottság elhatározta, hogy interpelláció formájában panaszt emel dr. Srsikity belügyminiszter ellen. Szumenkovity demokrata képviselő immunitásának megsértése miatt, illetve azért, hogy nem járt el elég szigorral a vétkesek ellen. Egyuttal elhatározta a központi vezetőség, hogy bírói uton kér elégtételt az obridi főispántól és a képviselő kiutasításában vétkes rendőrtisztviselőktől.

A nacionalista szervezetek egyensúlyozása.

A párt főbizottsága különösen a nacionalista szervezetek kérdésével foglalkozott kimerítően — mint hírlik úgy döntött, hogy a kormánytól a nacionalista egyesületek felosztatását fogja követelni. A párt azzal indokolja kérelmét, hogy a nacionalista szervezetek legfőbb célja, hogy megzavarják az ellenzék gyűléseit és megakadályozzák szervezési munkáját. A főbizottság egyuttal kilátásba helyezte, hogy azon esetben, ha a mértékadó körök nem teszik lehetővé a nacionalisták működését, ellenszervezeteket állítanak fel.

és a nemzet megbecsülésé elleni vétséggel, kormányzósértéssel és magánlaksértéssel vádolja. A fő tárgyalást szeptemberben tartják meg.

Gondoskodnak a fascismus megerősödéséről. Rómából jelentik: Az államtitkárok számát az államtanács nyolcra emelte fel. Valamennyi fascista vagy fascista barát államférfiu sorából került ki.

A magyar nemzetgyűlésből.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 3.

A nemzetgyűlésen Györfly az Eskütt-ügyben interpellált és kérte a földmivélsügyi és az igazságügyi minisztert, hogy segítsék elő a hároméves ügy tisztázását. Utána Eöri Szabó ismertette teljes részletességgel az Eskütt-ügyet. Beszédében erősen támadta Nagyatádit, ami heves jeleneteket váltott ki. Nagyatádi reagált az elhangzott vádakra és kétségbevonta Eöri Szabó állításait. Pesthy igazságügyminiszter szólt fel végül és kijelentette, hogy mindent elkövet, hogy az ügy még a nyáron főtárgyalásra kerüljön.

A délutáni ülésen Esztergályos a zalaegerszegi internáló-tábor ügyében interpellált és többek között kijelentette, hogy a tábor, amely a legteljesebb mértékben egészségtelen, az ország szégyene.

A belügyminiszter válaszolt a felszólalónak és elmondotta, hogy az internáló-táborban összesen három politikai fogoly van, ezeket azért nem bocsájtják el, mert azzal fenyegetőznek, hogy amint kikerülnek, a kommunizmus mellett agitálnak. A tábor már csak azért sem osztható fel, mert itt helyezik el a munkakerülőket. Megtörtént, hogy az elbocsájtottak Budapesten tolvajbandát alapítottak.

A választ tudomásul vették.

Piekler interpellációjában a középiskolai felvételi vizsgálatok eltörlését kérte.

Budapest, jul. 3.

A nemzetgyűlést szombaton bizonytalan időre elnapolják. Előreláthatólag szeptember végéig tart a szünet.

Négyosztályu német algimnázium Pancsevön.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Pancsevo, jul. 4.

A pancsevői állami főgimnáziumban eddigéle három parallel német osztály volt, melynek növendékei a pancsevői és környékbeli német szülők gyermekeiből kerültek ki. A közeledő új tanévvel aktuálissá vált a negyedik osztály megnyitása is, mellyel ilyenformán alsóosztályu gimnáziumot kap a pancsevői németiség.

Értesülésünk szerint a pancsevői német vezetők rövid időn belül már mozgalmat is indítanak a negyedik osztály megnyitása érdekében. Az akció elé nagy reménységgel tekintenek, mert az előirt létszámot meghaladja a jelentkező tanulók száma. Ilyenformán tehát kétségtelennek tartják, hogy az iskolaügyi hatóságok nem gördítenek nehézséget az új német osztály megnyitása elé és utasításokat adnak a jelentkezések megkezdésére.

Negyedmillió kárt okozott a tegnapi tűz.

A károsult szerint gyújtog atás történthetett.

Beeskerek, jul. 4.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy csütörtök éjjel egy órakor tűz pusztított a Csarnojevity (Csernovics) utcában, mely teljesen elhamvasztotta a volt Radity-féle házban lévő tojásraktárt. A tűz keletkezési módja még ismeretlen, mire a toronyór jelzésére kivonultak a tűzoltók, már lángban találták az épületet. Minden igyekezetük oda irányult, hogy megakadályozzák a tűz áttérjedését az ugyanebben a házban lévő többi raktárra, ami a legteljesebb mértékben sikerült is. A helyzet röviddel a tűzoltók megérkezése után oly veszélyesre fordult, hogy komolyan lehetett tartani a tűz továbbterjedésétől. Hogy az esetleges tűzkártól megóvják a szomszéd raktárak bérleit, kiűrték a helyiségeket és a közelben lévő erősen fenyegetett lakást. Az óvatosság azonban ezuttal feleslegesnek bizonyult, mert a tűzoltóság megfeszített munkával sikerült a tüzet lokalizálnia.

Megkérdeztük a károsult Kánitz és Leipnicker-cég birtagját, Kánitz Bélát, a kár nagyságára vonatkozólag, aki érdeklődésünkre kijelentette, hogy a raktárban nagyobb mennyiségű zsír, kevés tojás, főleg azonban ezek becsomagolásához szükséges ládák, dobozok, papír és forgács voltak felhalmozva. A kár nagyságát pontosan még nem tudta megállapítani, hozzávetőleges számmal a veszteség meghaladja a kétszázötvenezer dinárt, ami biztosítás révén részben megtérül. Arról, hogy a tűz hogyan keletkezhetett — mondotta — fogalma sincs. Nézetek szerint csak gyújtogatás történhetett, mert a raktárt személyesen szokta bezárni, ezuttal is maga hagyta el utójára a helyiséget s kizártnak tekinti, hogy a cég személyzetének könnyelműsége folytán gyulladt ki a raktár.

A rendőrség részéről csütörtök délelőtt szállott ki a bizottság, a tűzvizsgálat megejtése végett.

Az épület, melynek egy része teljesen elhamvadt, régebben Radity Miláné volt, jelenleg azonban a Beeskereki Takarékpénztár tulajdonát képezi.

Ujantituberkulotikum.

Egy francia orvos találmánya

Párisból jelentik: Calmette dr., a párisi világhírű Pasteur-intézet egyik kiváló tudósa tuberkulózis elleni oltószerről tartott a minap nagyszámú, főként orvosokból álló hallgatósága előtt igen érdekes előadást. Calmette dr. elmondotta, hogy egy bizonyos bacillusfajtát kétszázharminc egymásután következő kultúrával ökörepével annyira legyöngített, hogy azokkal bátran olthatott be borjakat. Ezek a borjak tízenyolc hónap leforgása alatt annyira immunissá váltak a tüdővész bacillusai ellen, hogy az azokkal való beoltást minden betegség nélkül kiállották. Ugyancsak a tüdővész bacillusaival beoltott, de nem immunizált állatok természetesen belepusztultak a kísérletbe.

Calmette dr. előadását azzal a kijelentéssel fejezte be, hogy módszerét kétszázötvenhat ujszülött

Ujabb incidens az SHS—olasz határon

Lelöltek két SHS pénzügyőrt. — Súlyosan megsebesítettek egy határvidéki polgárt.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 3.

Ljubljánából jelentik: Az SHS—olasz határon tegnap délután újabb incidens történt, amelynek két halottja és egy súlyos sebesültje van.

Tegnap délután egy óra tájban két szerb pénzügyőr járta be a határt. Az 1549. és 1547-ik számú magaslattal vették éppen sorra, amely a franszki járásban fekszik, amikor az olasz oldalon feltűnt három olasz pénzügyőr. Az olaszok felszólították a békésen haladó SHS öröket, hogy álljanak meg, aminek teljesítését ezek megtagadták azzal az indoklással, hogy szerb területen járnak. Az olaszok erre hirtelen leemelték fegyverüket és sortűzet adtak. A két pénzügyőr vértől elborultan terült végig a földön, az egyik néhány pillanat múlva meghalt anélkül, hogy

magához tért volna, a másik elvándorolt még a határőrparesnokságig, ahol elmondta az esetet s a rákövetkező pillanatban élettelenül összesett. A lövések zajára elősietett egy határszélen lakó földműves, Szimonovity Alois, akit az olaszok súlyosan megsebesítettek.

Ma délelőtt mindkét részről vizsgálatot indítottak az ügy kivizsgálására. Az olasz hatósági közegek arra az álláspontra helyezkednek, hogy az SHS pénzügyőrök olasz területen jártak s azért használták a pénzügyőrök a felszólítás után fegyverüket. SHS részről viszont határozottan állítják, hogy a lelőtt pénzügyőrök az SHS határ mentén jártak s nem lépték át a vonalat, amit különben az egyik pénzügyőr és a tanuk kijelentése is megerősít. A vizsgálat tovább folyik.

Elkészült a vádirat Zsan Száva, bánsági nábob és büntársai ellen.

A dugazdag földbirtokost felbujtással és sikkasztással vádolják. — A volt pénzügyi pénztárnok ellen hivatali sikkasztás vádját emelték.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Pancevó, jul. 4.

Az év elején nagy port vert fel országszerte a Pancevón leleplezett nagyszabású bűnügy, melynek középpontjában Zsan Száva dugazdag alibunári földbirtokos áll. Zsan Száva, akinek hatalmas kiterjedésű földbirtokai, üzleti vállalkozásai és óriási bérletei voltak, adósságokba keveredett, melyek napról-napra emelkedtek és végül is annyira felszaporodtak, hogy elnyeléssel fenyegették a kifogyhatatlannak látszó nagy vagyont is. A szorult anyagi viszonyok között Zsan Száva nem riadt vissza attól sem, hogy idegen pénzhez folyamodjon és a vád szerint rábirta a pancevói pénzügyigazgatóság pénztárosát, Dragicevity Lázárt, hogy az állampénztárból folyósítson neki kölcsönt. Dragicevity ráállott az ajánlatra és nem kevesebb mint hétszázötvenezer dinárt vett ki és adott át a földbirtokosnak azzal a feltétellel, hogy pénztárvizsgálat esetén azonnal visszaadja. Ez év elején váratlanul rovanosolást tartottak és háromnegyed millió dináros hiányt tapasztaltak, melyről a bűnös pénztárnok rövidesen beismerte, hogy kamatozásra adta ki. A szenzációs vallomás alapján elrendelték Zsan Száva letartóztatását, amit a pancevói csendőrség fogva tartott is. A dugazdag alibunári földbirtokos a pancevói törvényszék fogházába került, ahol azóta vizsgálati fogságban ül.

Rövidesen megtudták a letartóztatást a nábob hitelezői is, akik egyet-másra követték pénzüg-

viszátérítését. Néhány napon belül hatvanhat hitelező jelentkezett, akiknek bemondásai alapján megállapították, hogy a passzívák meghaladják a huszonhárom millió dinárt, ezzel szemben az aktívák alig érik el a négy milliót.

A hitelügyekben most folynak a kényszerregezési tárgyalások. A bűnügyben ellenben befejeződik a vizsgálatot és az ügyészség elő is terjesztette vádiratát a pancevói törvényszéknek.

A vádiratban, amely tizenöt gépirásos oldalra terjed, Dragicevity Lázár volt pénzügyigazgatósági pénztárnok, Zsan Száva földbirtokos, Risztity Vlada, Petrovity Braniszláv, Zsivanovity Nikola és Schwarzenberg Lajos ellen emelnek vádat. Dragicevity Lázárt a büntetőtörvénykönyv 482. szakasza alapján hivatalos sikkasztás és az 50-ik, 380-ik és 381-ik pont alá eső csalás büntettségével vádolja az ügyész. Zsan Szavát a vádirat a btk. 462-ik és 463-ik szakaszán alapuló sikkasztás és a btk. 69-ik szakaszának első bekezdésén alapuló felbujtás büntettségével terheli. Risztity Vladát, Petrovity Braniszlávot, Zsivanovity Nikolát és Schwarzenberg Lajost pedig a btk. 69. szakasza 2-ik pontjába ütköző bünrészeség címén vonja felelősségre az igazságszolgáltatás. Az ügyész egyúttal Zsan Szavára és Dragicevity Lázárra a vizsgálati fogság további fenntartását kérte a főváros napjaink azzal, hogy a vádlottak szökésétől tartani lehet.

gyermeken is kipróbálta és valamennyi kísérlete a legfényesebb eredménnyel végződött. Tudományos körökben bizalommal tekintenek Calmette dr. találmányára elé.

Elkebezték az „Avanti“-t. Rómából jelentik: A római rendőrség elkebezték az „Avanti“ legújabb számát, mert egy a király beszéde ellen írt cikket tartalmazott.

HIREK

— jul. 4.

Egyházi kitüntetések. Fodor Imre jazovói és Geiger Alajos nemaeskerjai plébánosokat a bánai apostoli kormányzó szentszéki tanácsosokká nevezte ki.

A fürdés áldozata. Mucsei Adám szlov.-aradáci pásztor, aki Járossi Sándornál volt alkalmazásban, gazdája megbízásából kihajította a teheneket a Tisza melletti legelőre. Délben levetkőzött és megfürdött az egyik közelben levő kubikgödörben. Mucsei nagyon messzire merészkedett a mindinkább mélyülő vízben, elvesztette lába alól a talajt és menthetlenül belevesztette a vízbe. A tehének estére, hajcsár nélkül tértek vissza Járossi házába. Járossi rosszat sejtve, kiment a legelőre, ahol hosszas keresés után a gödör szélén megtalálta szolgájának bocskorát. Értesítette a csendőrparesnokságot, ahonnan járőrt küldtek ki a színhelyre, amely rövid idő múlva kifogta a vízből a szerencsétlenül járt pásztor holttestét.

Ötévi börtönrre ítélték el a perlezi dráma vádlottját. A „Torontál“ kimerítően foglalkozott Nánity Krisztina, volt beeskereki rendőrségi tisztviselő bűnpörével, aki — mint ismeretes — Perlezen a múlt év novemberében agyonlőtte Hengl Éva perlezi földművesasszonyt, mert azt a pletykát terjesztette róla, hogy fivérével szerelmi viszonyt folytatott, melynek következtében gyermeke született. A vádirat a leányon kívül bünrészeséggel vádolta a fivérét, Nánity Zsivát is. A bíróság a tanuk kihallgatásával teljesen tisztázta a bűnügyet és ítéletében Nánity Krisztinát előre megfontolt szándékkal végrehajtott gyilkosság miatt öt esztendő börtönnel sújtotta, bátyját pedig a vád és következményei alól felmentette és azonnal szabaddá helyezte. A súlyosan elítélt urileány fellegbeztet jelentett be.

A beeskereki tűz — politikai vonatkozása. Csütörtök éjjel — mint ismeretes — kigyulladt és leégett a Pasity és Csarnojevity utca sarkán álló raktárépület egy része, amely Radity Milán tulajdona volt. A beeskereki kedélyekre nem hat még a lángtenger sem deprimálólág s a tűznek rendkívül sok bámuloja akadt. Az egyik budzsákbéli lakos, aki nagy politikus hírében áll, nem állhatta meg szó nélkül, hogy a Radity házról kinyúló lángnyelvek veszéllyel fenyegetik a Pasity-utcat és tréfásan megszólalt:

— Radics még itt sem hagyja nyugton Pasityot.

Ingyen könyvet kap a sorra kerülő negyvenedik vásárló az olcsó könyvveshéten az Orientnél.

Talált óra. A Melencei-utcában július 2-án este fél 6 órakor találtak egy női karkötőt. Igazol tulajdonosa a Torontál kiadóhivatalában megtudhatja a találó nevét és címét.

* Butor és Mesznik vendégtáncestje vasárnap, július hó 6-án este 8 órai kezdettel, Petrogradszka (Melencei) utca 29. sz. alatt, Krieger Mátyás vendéglős tánctermében. Belépő személyenkint 6 dinár. Tisztelettel: Butor és Mesznik.

Kigyulladt palota Budapestről jelentik: A Petőfi-téren Budai Emil gyógyszerunagykereskedő ötemeletes palotája rövidzárlat folytán kigyulladt. A tüzet szerencsésen rövid idő alatt eloltatták.

Siessen! Csak vasárnapig tart az olcsó könyveshét az Orientnél.

Ráfizetett az előzékenységre. Furfangos módon végrehajtott lopás történt a bányási Perlez községben. Miskovity Mihály, állítólag sombori illetőségű foglalkozás nélküli egyén, néhány napig Perlaszon tartózkodott s ezt az alkalmat lopásra használta fel. Megismerkedett Ralik Sztevan ottani földmivessel, akitől elkérte kerékpárát azzal, hogy egyszer-kétszer végighajtat vele az utcán. Ralik vonakodás nélkül átadta a kerékpárt s távolról sem sejtette, hogy most látja utoljára. Miskovity felült a vasparipára és teljes sebességgel haladva elhagyta a falut. Azóta nyoma veszett egy neki, mint az eltulajdonított jószágoknak. Miskovity a kerékpáron kívül más emléket is hagyott maga után. Miresevity Jovan vendéglősnék adása maradt kétszázhatvan dinárral. A csendőrség, miután nyomozása eddigelé eredménytelenül járt, közözlőlevelet adott ki a furfangos tolvaj ellen.

Elfogták a Verbőczy-utcai gyilkost. Budapestről jelentik: A Verbőczy-utcában két héttel ezelőtt megölték és kirabolták Pollák János külügyminiszteri altiszteit. A rendőrség a beteges hajlamu férfi látogatói között kereste a gyilkost, ezideig azonban nem tudott a nyomára akadni. Ujabb jelentések szerint tegnapi elfogták a tettest Csapó Gyula 27 éves törökzentmiklósi munkás személyében. A feljelentést Duzan János rendőrségen, hogy ő is Csapó Polláknál voltak, aki nem engedte őket távozni. Erre dulakodni kezdtek, melynek hevében Csapó megölte és kirabolta.

Az olcsó könyveshéten legközelebb a negyvenedik számú vásárló kap ingyen könyvet.

Minden peres ügy, mely még a legmagasabb fórumnál is már elintéztét nyert, újból megújítható. Ennélfogva mindazok, akik opció útján kérvényezték az SHS állampolgárságot és ezen kérelmük elutasítottat, megújítható, illetve újlag kérelmezhető. Ujabb utmutatás és információ céljából az érdekeltek bizalommal fordulhatnak a Banatszka Trgovacka Agencijához Alekszandrova-u. 27. Telefon 32.

Atutalásokat és csekkkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban ezközül a Nagybecskereki Takarékpénztár, Velikibecskerek, Koronaszálló épület, Telefon: Pénztár 16., vezérgazdátó 32.

Vas- és fémdöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. — Telefon szám 329.

Zongora

jókarban, olcsón eladó.

Cím az ORIENT-ben.

Megszüntetik Németország ellen a büntető szankciókat.

Nemzetközi testület dönt a vitás kérdésekben.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, jul. 3.

Heriot szerint Macdonald nézete az, hogy Franciaország biztonsága tekintetében a legjobb garancia az angol-francia unió volna.

A két államférfi megegyezett abban, hogy Franciaország a Ruhr-kérdésben szabadon határoz. Németországnak a népszövetségbe való meghívása ügyében pedig a szövetségesek döntenek.

A Londonba hívó jegyzék tartalma — párisi jelentés szerint — a következő:

Az érdekelteket összes államok esatlakoznak a szakértőjavaslathoz. Németország teljesíti a javaslatban lefektetett kötelezettségeit. A szövetségesek később megszüntetik a büntető szankciókat. Büntető intézkedéseket később a szövetségesek csak a szerződés durva megsértése esetén léptetnek életbe. A jövőben Németország mulasztását a jóvátételi bizottságtól független testület állapítja meg. A vitákat Hágában döntik el.

Javaslatot kérnek be a felektől a teherárutarifája leszállítása ügyében.

Minden előterjesztést figyelmesen áttanulmányoznak.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskek, jul. 4.

Beográdi tudósítónk jelentése alapján hírt adtunk arról, hogy a kereskedelmügyi és közlekedésügyi minisztérium delegátusai néhány nap múlva érkekezetre ülnek össze, amelyen revízió alá veszik az egyes áruszállítási tételeket, amelyek túlmagasaknak bizonyultak. Ezzel kapcsolatban a becske-reki kereskedelmi és iparkamara tegnap délelőtt leiratot kapott a kereskedelmügyi minisztériumtól, amelyben közli a tervbevett teherárutarifája változtatását és felhívja, hogy záros határidőn belül terjessze fel erre vonatkozó véleményét.

A kamara a rendelkezés alapján felhívást intézett az összes érdekeltekhez, kereskedőkhöz, iparosokhoz és exportőrökhöz egyaránt, hogy tíznapon belül írásban ismertessék az árutarifája hibáit, részletesen jelöljék meg, melyik tételt állapították meg túlmagasnak, melyeknek leszállítása volna kívánatos, milyen indokok alapján volna szükséges a kérdéses rész kedvező módosítása és végül, hogy milyen összegben határozzák meg az új tetteket. A kamara ezáltal alkalmas szolgált a közvetlenül érdekelteknél, hogy előterjessék véleményüket s mivel ugyszólván benne élnek, a szállítás apró-cseprő hibáit jól ismerik, bizonyos, hogy nem egy szakszerű javaslat fog a megjelölt határidőn belül beérkezni.

A tíznapos terminus lejártá után a kamara összegyűlést a beadott előterjesztéseket, figyelmesen áttanulmányozza a véleményeket s minden életrevaló indítványt felhasznál javaslatában, melyet a minisztériumnak továbbít. A kereskedelmügyi és közlekedésügyi minisztérium megbízottai átolvassák a kamarák tervezeit s ezeknek figyelembevételével döntenek a teherárutarifája leszállítása ügyében.

Olimpiász

Páris. Az egyéni törversenyekről a magyar vívók lekéstek. Schenker beugrott még a mérkőzésekbe, de három vereség után kiesett a versenyből. A magyar vívók visszalépnek az egyéni törversenyzésről.

Az atlétikai versenyek kisorsolása megkezdődött. A négyszer száz-as stafétákat a következőképpen sorolták ki: Az első előfutamban Anglia, Belgium, Ausztria, Görögország. A második előfutamban Délafrika, Kanada, Spanyolország, Csehország. A harmadik előfutamban Magyarország, Finnország, Hollandia, India. A negyedik előfutamban Svájc, Olaszország, Argentína, Törökország. Az ötödik előfutamban Svédország, Dánia, Lengyelország, Mexikó. A hatodik előfutamban Amerika, Franciaország, Lettország. Minden előfutamból két csapat bekerül a középfutamba.

Páris. A női törvívás középdöntőjében Tari Gizella (magyar) a francia Prost fölött 5:3, a svéd Hamilton fölött 5:4 és a svájci Fitting fölött 5:4 arányban győzött. Vereséget szenvedett az angol Damistól 5:2, a dán Heickschertől 5:1 arányban, A döntőbe bekerült

TÖZSDE

Julius 3

Beograd. (Zárlat.) London 372-75, Páris 439, Newyork 8375, Genf 1489-80, Milano 371, Prága 246-50, Wien 611, Bukarest 34, Bruxelles 3840.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 134-50, Budapest 00067-50, Newyork 56150, Milano 2413-75, Prága 1650, Wien 00079-15, Varsó 109, Szófia 408-75, Bukarest 227-50, Beograd 660, London 2432-50, Páris 2895.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 970-990, Bukarest 325-340, London 358300-364000, Milano 3540-3610, Wien 11655-11845. A többi változatlan.

Pótválasztás Győrött.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 3.

Győrött a pótválasztáson Malasich szociáldemokratát választották meg 4546 szavazattal. Benolák 4424 szavazattal kiesett.

A tanoncügy.

A bányási ipartestületeknek június hó 22-én megtartott konferenciája a többek között foglalkozott a tanonc-kérdéssel is s úgy határozott, hogy a tanoncidő olyanoknál, akik leg-
alább három elemi osztályt végeztek, három év, két középiskolát végzeteknél két év s négy középiskolát végzeteknél egy év legyen.

A több oldalról megnyilvánuló kritika ezt a határozatot retrográdnak minősíti és azzal érvel, hogy ezen határozat folytán ezentul lehetnek 10 éves tanoncok és 13 éves iparossegédek.

Mint a fenti konferencián résztvevő és a határozathozatalba megnyugodott iparos, már azért sem hagyhatom szó nélkül ezt a kritikát, mert ha ez a hit így megy át a köztudatba, az nagy szegénységi bizonyítvány volna a határozat hozóira. De, hogy nem így van, bizonyítja az is, hogy a tanoncidő kezdete 14 éves életkorban lett meghatározva, következésképp tehát a 14 éves korban három évre felvett tanonc nem lehet 13 éves korban segéd.

Ami a három elemi osztályt illeti — meglehet én is kevésnek tartom — mégis valami azzal szemben, ami eddig volt, amidőn teljesen analfabéták mehettek, sőt mentek nagy százalékban ipari pályára. Tehát ezen a téren nem voltak a határozathozói tulságosan retrográdok. Sőt megnyugtathatom azokat, akik csak négy középiskolai képzettséggel küldenek fiukat ipari pályára, hogy fenti határozat hozói is — bizonyára tulnyomó részben — inkább alkalmaznának olyan tanulókat műhelyeikben, akik előképzett-ségüknek fogva oda megfelelőbbek volnának, mint az ipari fejlődés szempontjából nem igen kívánatos analfabétákat, vagy csak három elemi osztályt végzett, ugynevezett 10 éveseket.

Hanem itt a nagy kötelesség, ami nemcsak a gyülesező iparosokra, hanem a közvélemény irányítóira, a társadalom nevelőire és minden józan eszű kulturemberre hárul.

Tessék az ellenszenvet kioltni a társadalom jobb rétegeiből az ipari pályá iránt. Lessék a szülők köréből száműzni azt az ipari pályát meggyalázó szállóigét: „Tanulj, könyök, mert odaadlak suszterinasnak!”

Ha majd nem lesz az ipari pályára lenézett, ha nem akar minden iparos, kishivatalnok, sőt minden nap-számos is okvetlen urat nevelni nagyreményű fiából, akkor, de csak akkor beszélhetünk majd négy, vagy esetleg több középiskolát végzett iparostanoncokról és modern, a kor szellemét megérteni tudó iparostársadalomról.

Erre azonban a kritika azt fogja mondani, hogy lehetetlen ma egy középiskolai képzettségű fiút X. vagy Y. suszter vagy egyéb kisiparosnál tanonci minőségben elhelyezni, ahol neki — a mai társadalom szerint — lealázó munkát kell végeznie. Hát ez valóban lehetetlen, hogy a család szemefénye, a jól szituált, fess fiú az utcán végig vonszolja a bocsokorokkal vagy egyéb ipari művekkel megrakott két- vagy négykerékű járműveket. Pedig a mai kisiparnak ez is vele járó kelleke s ezt a munkát, — hogy másról ne is beszéljék, — bizony ma még a legtöbb iparos a tanonccal végezteti.

Hogy kivel akarnak ezt a munkát elvégeztetni azok, akik már ma akarnak csak négy középiskolát végzett tanoncokat, vagy hová tennék azt az ezen állam kisiparosának több-

ségét képező piaci kisiparost, akinél az inas kénytelen fent vázolt lealázó munkát végezni, annak az eldöntését azokra bízom, akik ehhez nálamnál jobban értenek. Így, mint olyan, aki ezeket a bajokat közvetlen közletről szemlélem, kénytelen vagyok beérni olyan megoldási módokkal, amely az e téren tapasztalható bajokat fokozatosan akarja megoldani. És bár készséggel elismerem, sőt már rég idő óta vallom is, hogy az iparfejlődés szempontjából jobban iskolázott tanoncokra van szükség, mégsem osztom teljes mértékben azt a nézetet, hogy csak ilyenekből válhat jó iparos. Sok, nagyon sok iparost ismerek, aki a pesztonkaságon és kocsi-vonszolásán kezdte iparospályáját és erős akarral, tudnivalóval oda küzdött fel magát, ahol a munka emberének is kijár a társadalmi megbecsülés. És ezzel szemben hányan vannak, akik iskolázottsággal sem képesek felemelkedni arra a helyre, amely őket megilletné, — talán a kellő akarat hiányában. — „Tapsztalás az élet tanítója!” Akit ez az ige vezet a jövő felé vezető úton, abból talán három elemi iskolai képzettséggel is válhat valami.

Mindamellert én csak értékelni tudom azt a kulturmunkát, amely jobb, műveltebb ipar generációt akar nevelni. Ezt azonban csak a lehetőség határain belül, fokozatos, szívs munkálkodással lehet elérni, nem pedig ugrásszerűen a legfelsőbb régiók felé. Akik a nyugati példákra szeretnek hivatkozni, azok legyenek meggyőződve, hogy ott sem ment az úgy csak máról-holnapra.

Sértegető, lekicsinylő kritika helyett itt is okosabban tesszük, ha előállunk okos, gyakorlati és meg is valósítható jó tanácsokkal, ha vannak ilyenek. Ha pedig nincsenek, — keressük őket. T. F.

2 fiatal fodrászsegéd

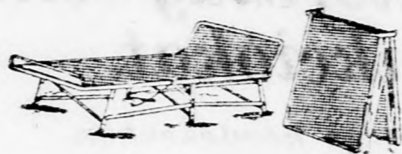
azonnal felvétetik 1282

Laping Miklós, Belackva
Karadjordjeva u.

Grából nagyobb szállítmány eredeti PUCH-kerékpárok

érkeztek, amelyek igen előnyös áron kerülnek eladásra Berberszki Mita mechanikai műszaki üzletében, Veliki Becskerek, Kralja Petra trg. 1271

Osszecsukható-vaságy

erős, laposidomvasból és vörösrézrel befűtött acélrótt matracossal, a 300 Din. Utánvéttel küld mint más vas-házieszakozókat is „Zmaj” D. D. Zagreb, Petrinjska ulica 3. Telefon 7-43.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a Knez Pavla u. (Club-kávéházzal szemben) levő férfiszabóműhelyemet Petrogradszka (Melencei) utca 31. sz. alá helyeztem át.

Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását, kiváló tisztelettel
1276 WEISZ EDE.

Egy fiatal, 10 évi prakszissal rendelkező, a szerb, magyar és német nyelvet tökéletesen bíró tisztviselő irodai, vagy más, ennek megfelelő állást keres. 1277

Szíves megkeresések a „Torontal” kiadóhivatalába kéretnek.

Főmolnár

sok évi gyakorlattal azonnali belépésre állást keres.

Cím e lap kiadóhivatalában. 1281

Gimnáziumi

tanulókat javító- és magánvizsgára (szerbül és magyarul) előkészít

Oberthür, Slovenacska u. 1.
(Messinger mellett.) 1265

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

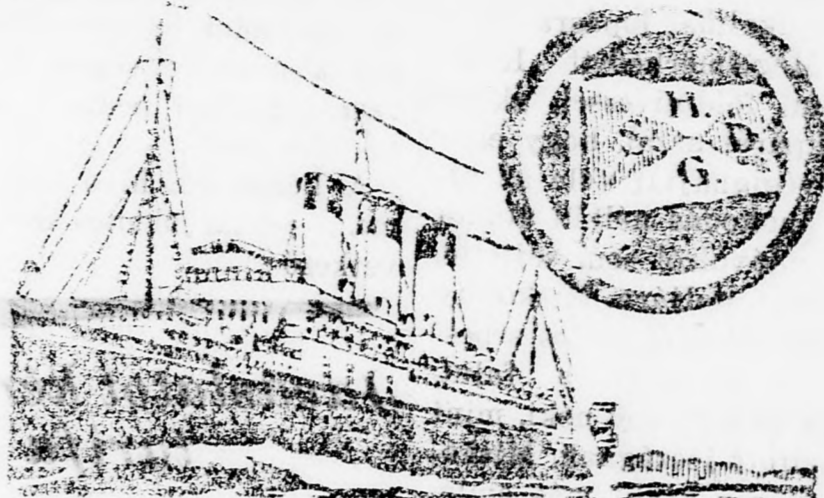
Ügyes

malomasztalosok

és tapasztalt

malomszerelők

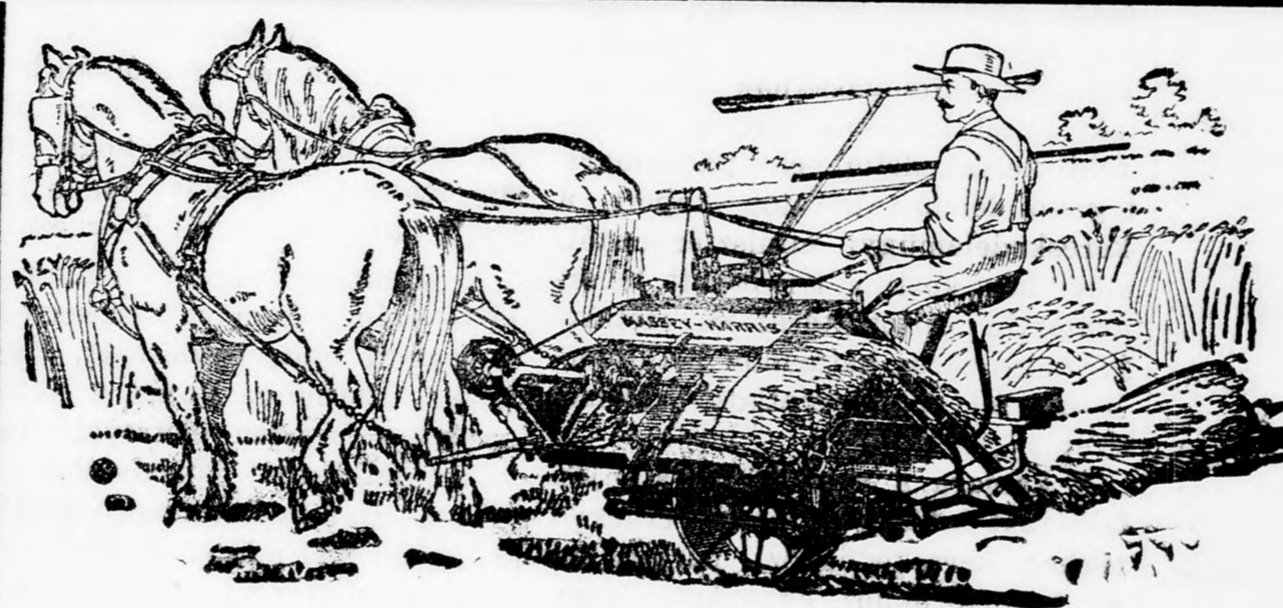
nagyobb számban felvételnek. Cím a kiadóhivatalban és Léva nyé üzletében. 1279

Hamburg-Délamerikai Gőzhajózási Társaság

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók I., II. és III. osztályu fizető, valamint ingyen utasok részére. A transzportok indulnak minden 9-ik napon Argentínába, Braziliába, Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul németül szerbül.

Vel. Becskerek, Aleksandrova ul. 27. • Beograd, Balkanska ul. 49. • Zagreb, Senolna ul. 30.

Ezennel a t. gazdaközönség tudomására hozzuk, hogy bánáti üzletünk lebonyolítását ezentul Veliki Becskerekéről Rositz Imre főtisztviselőnk vezetése alatt saját lerakatunk intézi.

A munkát megkezdjük és

Máv magajáró cséplőgarniturákat

Massey-Harris
kéveköti aratógépeket

Prága 4- és 6-vasu motoreküket
azonnal szállítunk

1228

Telefon 288.

RECORD

Ipari és kereskedelmi rt.
veliki Becskereki fióktelepe

a Máv Gépgyár vezérképviselete

Sarajlijina (Eötvös) u. 2.

a Duna-főle szénudvarban, a nagyhid mellett.

A Srpska Zadrugna Banka D. D.

[Szerb Szövetkezeti Bank R.-I.]

Telefonsz. 43 és 47.

Veliki Becskereki fiókja

Telefonsz. 43 és 47.

foglalkozik mindennemű bankügylettel, hitelt nyújt kereskedelmi és ipari vállalatok támogatására, magánosoknak ingatlanra (föld és ház) való betételezés mellett.

Vesz és elad különféle valutákat és devizákat s hitelt nyújt ezen ügyletek lebonyolítására, kiállít csekkeket és hitelleveleket, továbbá átutalásokat eszközöl az összes bel- és külföldi piacokra. 272

Garaktára (telefonsz. 209) állandóan fel van szerelve mindennemű faáruval, épület- és tüzelőfával, szénrel, kokszzsal stb.

Szénosztálya az összes bel- és külföldi szénnek eladásával foglalkozik.

Szénosztálya (Zadrugna osig. društvo „Adria”) a legjutányosabb feltételek mellett eszközöl élet-, tűz-, baleset-, betörés-, jég- és szállítmánybiztosításokat.